

बजेट मन्तव्य

मिति २०७६ असार ९ गते गाउँपालिका उपाध्यक्ष श्री सावित्रा कोइरालाले गाउँ सभामा पेश गर्नु भएको बजेट मन्तव्य :

गाउँसभाका अध्यक्षज्यू, गाउँ सभाका सदस्यज्यूहरू

१. संवैधानिक व्यवस्था बमोजिम संघिय सरकारद्वारा २०७५ जेठ १५ मा र प्रदेशिक सरकारले असार १ गते आफ्नो बजेट प्रस्तुत गरिसकेका छन् । यसै गरी कालीगण्डकी गा. पा.तर्फबाट म पनि संविधानको मर्म र भावना अनुरूप तेस्रोपटक सम्मानित पाँचौँ गाउँ सभासमक्ष आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को बजेट प्रस्तुत गर्न पाउदा आफूलाई गौरवान्वित महसुस गरेकी छु ।
  २. राष्ट्रका विभिन्न आन्दोलनमा राष्ट्रिय स्वतन्त्रता, स्वाधीनता, लोकतन्त्र तथा सामाजिक परिवर्तनका लागि बलिदान गर्ने अमर सहिदप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । मुलुकको परिवर्तनका लागि भएका सबै प्रकारका आन्दोलनमा नेतृत्वदायी भूमिका खेल्नुहुने सबै राजनितिक अग्रजप्रति सम्मान व्यक्त गर्न चाहन्छु । साथै घाइते, बेपत्ता योद्धा एवं पीडित परिवार र नागरिकप्रति सम्मान व्यक्त गर्न चाहन्छु ।
  ३. आर्थिक वर्ष ०७६।७७को बजेट तयार गर्दा गाउँसभाले पारित गरेको आर्थिक वर्ष ०७६।७७ को निति तथा कार्यक्रमलाई केन्द्रविन्दुमा राख्दै, गाउँपालिकामा रहेका विभिन्न समितिहरूहरूको सुझावहरू, वडा समितिवाट आएका वजेट कार्यक्रम तथा सुझावहरू, गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका विषयविज्ञ, सम्पूर्ण निर्वाचित पदाधिकारीहरू, राजनैतिक दल, नागरिक समाज, विभिन्न समूह, सँगठन तथा गैरसरकारी संस्था तथा कर्मचारीहरूबाट प्राप्त सुझाव सल्लाहलाई समेत मार्गदर्शनको रूपमा लिएकी छु । नेपालको संविधानको मर्म तथा संघीय सरकार, प्रदेश सरकारको नीति र दिगो विकासको लक्ष्य प्राप्त एवं स्थानीय सरकारको नीति तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्ने गरी बजेट तर्जुमा गरेकी छु ।
  ४. अब म चालु आ.व. को संक्षिप्त समीक्षा प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।
- (क) लामो समयसम्मको राजनीतिक रिक्तताको वीचमा रहेको साविकका स्थानीय निकायमा स्थानीय शासन सञ्चालनको अनुभवको अभावका अगिल्लो अर्थिक वर्षका हाम्रा योजनाहरू अलि वढी विकेन्द्रीकृत र सुश्रम प्रकृतिका थिए । यद्धपी चालु अर्थिक वर्षमा योजनाको मोडललाई परिवर्तन गरी साना तथा लघु प्रकृतिका योजना तथा पालिका गौरवका योजनाहरूमा विभाजन गरी पालिकाको भोलिको विकासको गन्तव्य समेत देखीने गरीनै चालु आर्थिक वर्षमा गाउँपालिकाको विकासले एउटा छुटै नै दिशा निर्देश भएको व्यहोरा यहाँहरूलाई अवगत भएको नै कुरा हो ।
- (ख) चालु आर्थिक वर्षको आसारमा बजेट प्रस्तुत गर्दै गर्दा गाउँपालिकाको जम्मा बजेट रू ३२ करोड ३२ लाख ३९ हजार ४ सय ३६ भएकोमा गाउँपालिकाको विशेष पहलमा आर्थिक वर्षको पछिल्लो समयमा भएपनि वजेट थप गर्न सफल भयो जसको वावजुत चैत १३ गतेको सभामा संशोधित बजेट रू ४७ करोड ६४ लाख, ४१ हजार, २ सय ६१ पुगेको छ । वर्षको अन्त्य तिर प्राप्त वजेट शिलिङ तथा कार्यक्रमहरूलाई पनि आर्थिक ऐन, नियम र कार्यविधि बमोजिमनै यथाशक्य छिटो सुरुवात गर्ने गरी कार्यक्रमहरू अगाडी वढायौं, जसको वावजुत संघ, प्रदेश वाट प्राप्त समपुरक, विशेष तथा साभेदारीका सबै योजनाहरू अहिले पनि सञ्चालनमा रहेका छन र आर्थिक वर्षको अन्त्य सम्ममा कुनै प्राकृतिक समस्या नआएमा सबै कार्यक्रमहरू सम्पन्न गर्ने गरी गाउँपालिका अगाडी वढी रहेको व्यहोरा समेत यहाँहरू समक्ष अनुरोध गर्न चाहन्छु ।
- (ग) हाल सम्मको अवधिमा हामी संस्थागत तथा संरचनागत तवरवाट धेरै प्रगति गर्न सफल रहेको व्यहोरा समेत सभा समक्ष पेश गर्न चाहन्छु । यो अवधिमा १९ वटा भन्दा धेरै स्थानीय कानुनहरू हामी वनाउन सफल

- भएका छौ । जस अन्तर्गत ६ ऐन, ३ नियमावली, २ निर्देशिका, ७ कार्यविधि, १ आचारसंहिता निर्माण भएको छ ।
- (घ) गाउँ कार्यपालिका, वडा कार्यलय तथा अस्पताल निर्माणको लागि जग्गा खरिद तथा भवन निर्माणको लागि बजेटको विनियोजन गरिएकोमा उल्लेखित कामहरू प्रकृत्यामा रहेको हुदा विनियोजित केही रकम खर्च नहुने अवस्थामा रहेको तथा संघ तथा प्रदेश सरकारबाट ढिलो गरी अख्तियारी आएका कारणले गर्दा पनि केही रकम आगामि वर्षमा अत्या भई सर्न जाने व्यहोरा समेत यहाँहरू समक्ष पेश गर्न चाहान्छु ।
- (ङ) केही उल्लेखनिय कार्यहरूको सुरुवात समेत हामीले गरेका छौ, खानेपानीलाई मुख्य प्रथामिकतामा राखी एक घर एक धाराको अवधारणा बमोजिम १३५० घरमा खानेपानी धारा पुर्याउनु र संघिय विशेष अनुदानमा गाउँपालिकाको वडा नं १ मा जोगिडाँडा लिफ्टिड मार्फत आयोजनाको सम्पन्नताको चरणमा रहनु र संघिय खा.पा. कार्य पुनर्निर्माण कोष मार्फत दुसखोला खा.पा. आयोजना सम्पन्न गर्न खोज्नु आफैमा उपलब्धी मुलक कार्य मैले ठानेकी छु । समपुरक तथा विशेष अनुदान मार्फत छाप दब्छे वैघाको सडक, जैपते इमशिल वारीचौर रिडी सडक, कालीगण्डकीमा तटबन्ध निर्माण तथा कट्टीमा पिकनिक स्पार्ट सहितको संरचना, गहलाम वनकसी भुस्टुड सडक विर्घाटार लिफ्टिड सिंचाई योजनाको को निर्माण कार्य सुचारु भइरहेको भन्न पाउदा आफैलाई खुसी महशुष गरेकी छु । साथै स्याङ्जा जिल्लामा नै आज सम्म नभएको सवैभन्दा घेरै खेल एकै ठाउँमा एकै पटक सञ्चालन गरी हामीले इतिहास रचेको महशुष मैले गरेकी छु ।
- च) स्वास्थ्य चौकीहरूमा कुनै पनि दिन निशुल्क औषधीको कमी हुन हामीले दिएनौ । विद्यालयको शिक्षालाई विशेष जोड दिदै तारवार लगायतको भौतिक व्यावस्थापन, ICT, विज्ञान प्रयोगशाला, माध्यामिक तहमा internet को पहुच, विषयगत शिक्षकको लागि तालिम, मोन्टेश्वरी तालिमको सुरुवात, विषयगत शिक्षक समितिको निर्माण तथा सवै विद्यालयमा विद्युतिय हाजिरीको व्यावस्थापन आफैमा महत्वपूर्ण कदमको रूपमा मैले लिएकी छु ।
- छ) अत्यान्त न्युन कर्मचारी तथा अठारो भौतिक अवस्थाको बावजुत पनि सेवा प्रवाहमा चुस्तता र प्रभावकारीता र विशिष्टता गाउँ कार्यपालिकाको कार्यलय, वडा कार्यलय तथा विषयगत कार्यलयहरूमा रहेको व्यहोरा समेत सभा समक्ष जानकारी गराउन चाहान्छु । गाउँ कार्यपालिकाको कार्यलय लगायत सवै वडा कार्यलयहरूमा इन्टरनेटको सुविधा पुग्नु, केन्द्र र वडा तथा विषयगत कार्यलयहरू विचको सम्पर्क तथा पत्राचार इन्टरनेटको माध्यमबाट नै रहनु तथा केन्द्रबाट नै समस्याको समाधान गराइनु सेवा प्रवाहको उत्कृष्ट नमुना रहेको मै ले महशुस गरेकी छु । बेल्टारी, बारीचौर, प्यूघा, किपट, रूद्रवेणी, छाँप, दब्छे, वैघा, रिडी सडक, जैपते, लिहाक, इमशिल, बारीचौर, प्यूघा, रिडी सडक, गहलाम, बनकोशी गोकरूङ्गा सडक, आलमदेवी गुरू योजना, अरूवाघाट मोटेरेबल पुल, विर्घा दलित बस्ती, जरूवा दलित बस्ती जस्ता गौरवको कार्यक्रम गण्डकी प्रदेश सरकार मार्फत अगाडी बढाईएको छ ।
- भुष्टुङ्ग रूद्रवेणी सडक, बाँसटारी मन्द्रान मोटेरेबल पुल, आँधिमुहान मोटेरेबल पुल, बेल्टारी, दर्पुक मोटेरेबल पुल, चिउरीबोट अघ्रली मोटेरेबल पुल लाई संघिय सरकार बाट अगाडी बढाउने व्यवस्था मिलाइएको छु । मिर्मी, भुष्टुङ्ग, वैघा, रानीघाट सडक प्रदेश सरकार मार्फत र वैघा, आलमदेवी सडक राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण केन्द्रिय आयोजना कार्यान्वयन इकाई मार्फत संचालनमा रहेका छन् । रूद्रवेणी मोटेरेबल पुल सम्पन्न भई संचालनमा आएको छ भने आलमदेवी लौजा पहिरोको सडक खोल्ने काम सम्पन्न भएको छ । लसर्घा, कोटाकोट लिफ्टिड सिंचाई, प्यूघा लिफ्टिड सिंचाई, बारीचौर लिफ्टिड सिंचाई, टड्लेहवा लिफ्टिड सिंचाई, बेल्टारी फाँट, जरूवा लिफ्टिड सिंचाई, उर्जा जलश्रोत तथा सिंचाई विभाग मार्फत DPR सम्पन्न हुदैछ ।

यसरी संघिय सरकार, प्रदेश सरकार र कालीगण्डकी गाउँपालिका तिन वटै तहको सरकारको समन्वय र सहकार्यमा यस गाउँपालिकाको समृद्धि लाई अगाडी बढाउने कार्य भइरहेको सभा समक्ष अनुरोध गर्न चाहान्छु ।

- ज) चालु आर्थिक वर्षको जेठ मसान्त सम्ममा विभिन्न कर, दस्तुर तथा शुल्क वापत गाउँपालिकाले रू ४४ लाख ७७ हजार ५४ रूपिया रकम संकलन गर्न सफल भएका छौ ।

अध्यक्ष महोदय,

अव आगामी आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को बजेटका उद्देश्यहरूको वारेमा सभा समक्ष पेश गर्न चाहान्छु ।

९. आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को बजेटका उद्देश्यहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

उत्पादकत्ववृद्धि गरी कृषिमा आत्मनिर्भर गाउँपालिका बनाउने ।

पूर्वाधार विकासमा विशेष जोड दिई लगानी गर्ने ।

जनशक्ति विकासमा प्रथामिकता प्रदान गर्दै रोजगारी सृजनागर्ने ।

शैक्षिक क्षेत्रको समग्र विकास गर्दै शैक्षिक केन्द्रको रूपमा पालिकालाई विकास गर्ने ।

धार्मिक स्थलहरूको प्रचारप्रसार गरि पर्यटक भित्र्याई रोजगारी सृजना गर्ने ।

गाउँपालिकालाई पर्यटकीय केन्द्रको रूपमा विकास गर्ने ।

स्वास्थ्यमा सबैको सहज पहुँच पुऱ्याउने ।

१०. आगामि आर्थिक वर्षको बजेटको चुनौति, अवसर, प्राथमिकता र कार्यक्रमहरू निम्न बमोजिम तय गरेकी छु ।

चुनौतिहरू

अत्याधिक वसाईसराईको कारणले गर्दा विकासमा जनताको सहभागिता चुनौतीको रूपमा रहेको छ ।

पुरातन सोच, शैलि र कुरितीहरूलाई चिर्दै जनताको विचमा सकारात्मक सोचको विकास गरी हाम्रा लागि हामीनै विकासमा सहभागिता हुन पर्छ भन्ने सोचाईको विकास गर्ने ।

दक्ष, क्षमतावान् र सीपयुक्त मानव संशाधनको विकास मार्फत् गाउँपालिकाको समग्र विकासमा उनीहरूको उपयोग गर्ने ।

गाउँपालिकाभित्र रहेका मानिसहरूको आय असमानतालाई कम गर्दै सामाजिक न्यायमा आधारित समतामूलक समाज निर्माण गर्ने ।

युवाहरूका लागि गाउँमै रोजगारीका अवसर सिर्जना गरी वैदेशिक रोजगारीमा आत्मनिर्भर रहनुपर्ने वाध्यताको अन्त्य गर्ने ।

पालिका भित्रमा प्राकृतिक स्रोत उपयोगलगायतका क्षेत्रबाट आय अभिवृद्धि गर्न ।

गाउँपालिकाको सञ्चालनका सम्बन्धमा दक्ष जनशक्ति हासिल गर्ने ।

समयमा नै बजेट कार्यान्वयन गर्ने परिपार्टी नहुनु ।

अवसरहरू

१. जलविद्युत आयोजना, प्राकृतिक स्रोत साधन समेतको उच्च उपयोग गरी आन्तरिक आय अभिवृद्धि गर्न सकिने ।

२. राष्ट्रीय तथा अन्तराष्ट्रीय रूपमा ख्याती प्राप्त पर्यटकिय स्थलहरूको थप संरक्षण तथा प्रचार प्रसार गरी प्रशस्त मात्रमा आमदानी प्राप्त गर्न सकिने ।

३. संघीय सरकार, प्रादेशिक सरकारका विभिन्न स्रोतवाट प्राप्त आमदानीहरूलाई सहि सदुपयोग गरी ठुला र महत्वपूर्ण आयोजनाहरूको समयमा नै सम्पन्न गर्न सकिने ।

४. गाउँपालिकाको आन्तरिक आय वृद्धिमा सकारात्मक योगदान पुऱ्याउन सक्ने कृषि, जडीबुटी, उर्जा, पर्यटन लगायतका स्रोतको पहिचान गरी आय स्रोत बढाउन सकिने ।

५. पालिकाको विभिन्न ठाउँहरूमा लिफ्टड सिँचाईको माध्यमबाट सिँचाईको सर्वसुलभ उपलब्धता गराउन सकिने ।
६. स्थानीय स्रोतसाधनमा आधारित लघुउद्यम , सहकारी तथा समुहहरू निर्माण गरी स्थानीय युवाहरूलाई र स्वरोजगारको वातावरण सिर्जना गर्न सकिने ।
७. उद्योग ग्रामको स्थापना गरी तत्काल पालिकाबाट निर्यात समेत गर्न सकिने उद्योगहरूको स्थापना गर्न सकिने ।
८. शैक्षिक संघ सस्थाको समग्र विकास गरी पालिकालाई शैक्षिक नमुना पालिकासमेत बनाउने हाम्रो लक्ष्य रहेको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म आगामि आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को बजेटको लागि स्रोत अनुमान पेश गर्न गइरहेकी छु ।

११. आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को लागि संघीय सरकारबाट प्राप्त वित्तीय समानीकरण तर्फको जम्मा रू ९ करोड ३९ लाख , संघीय राजश्व वाडफाड तर्फको ६ करोड ५२ , प्रदेश वित्तीय समानीकरण तर्फको १ करोड २१ लाख ४९ हजार , प्रदेश राजश्व वाँडफाँड तर्फ २५ लाख ११ हजार , प्रदेश विशेष अनुदान रू १ करोड , स्थानिय राजश्व वाँडफाड, आन्तरिक तथा अल्या गरी जम्मा ५ करोड ७७ लाख ३७ हजार ८ सय ८२ गरी जम्मा २४ करोड १४ लाख ९७ हजार ८ सय ८२ रहेको छ भने सशर्त तर्फ १६ करोड ९४ लाख गरी जम्मा ४१ करोड ८ लाख ९७ हजार ८ सय ८२ रूपियाको वजेट विनियोजन गरेकी छु ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म आर्थिक वर्ष ०७६।७७ मा कर , शुल्क तथा दस्तुर का वारेमा सभा समक्ष पेश गर्ने अनुमती चाहान्छु ।

१२. आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को लागि शुल्क दस्तुर तथा जरीवानकाको दरमा खासै परिवर्तन नगरी चालु आर्थिक वर्ष २०७५।७६ को दरले नै राखेको छु । यद्धपी चालु आर्थिकवर्षको आर्थिक ऐनले नसमेटेका के ही क्षेत्रमा भने शुल्कको दायरा फराकिलो बनाएको छु ।
१३. आर्थिक वर्ष २०७५।७६ को आर्थिक ऐनले समेटन नसकेका केही क्षेत्रमा जस्तै सहकारी क्षेत्रको दर्ता , सुचिकृत संस्थाको लागि शुल्क , केवल तथा इन्टरनेट सेवाको विस्तार तथा सञ्चालन जस्ता केही क्षेत्रमा कर तथा शुल्क निर्धारण गरी करको दायरा फराकिलो बनाएको छु भने निर्माण व्यावसायको नविकरण , ढुङ्गा गिटी वालुवामा लाग्ने करको दरमा केही वद्धी गरेकी छु ।
१४. आगामी आर्थिक वर्ष देखी भुमि तथा सम्पती कर लगाउने गरी आर्थिक ऐनमा व्यावस्था गरेको छु । भुमी करको हकमा न्युनतम मालपोत मुल्याङ्कनको ०.०१५ को दरले हुन आउने रकम लगाइने छ भने सम्पतीकर को हकमा घरको स्तर अनुसार लगाउने व्यावस्था गरेकी छु । साथै कर सम्बन्धी सबै व्यवस्था आर्थिक ऐनमा व्यावस्था गरे बमाजिम हुनेछ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म आगामि आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को लागि विनियोजन कार्यक्रमहरूको वारेमा सभा समक्ष पेश गर्ने अनुमति चाहान्छु ।

१४. चालु आवको वितरणमुखीभन्दा उत्पादनउन्मुख , रोजगार उन्मुख तथा पूर्वाधारमा जोडिदिनुका साथै मानवस्रोत साधनको विकास गर्ने तर्फका योजनाहरूमा जोड दिएकी छु । आर्थिक वृद्धीले मात्र सवृद्धी हुने होइन अब आर्थिक विकास तर्फ गाउँपालिका अग्रसर हुन पर्छ भन्ने मैले महशुष गरेकी छु ।
१५. जम्मा यो आर्थिक वर्षको वजेट जम्मा ४१ करोड ८ लाख ९७ हजार ८ सय ८२ रूपिया मध्ये संघिय सशर्त तर्फ विनियोजित १६ करोड ९४ लाख रकम र प्रदेश सशर्ततर्फको रू १००००००।०० निर्धारित कार्यक्रमहरू संघीय प्रदेश सरकारबाट नै तय गरी आएको हुँदा जस्ताको तस्तै राखेकी छु । वाँकी २३ करोड १४ लाख ९७ हजार ८ सय ८२ रकम रहेको निशर्त तर्फ राखी कार्यक्रम विनियोजन गरेकी छु ।
१६. जम्मा विनियोजित रकमको चालुतर्फ २२ करोड ५१ लाख ८३ हजार रकम विनियोजन गरेकी छु जस अन्तर्गत सशर्त तर्फ विनियोजित सबै रकम चालु शिर्षकमा समाहित भएको व्यहोरा समेत अनुरोध गर्न

- चाहान्छु । जुन जम्मा विनियोजित रकमको ५५ प्रतिशत हुन जान्छ भने पुँजीगत तर्फ बाँकी १८ करोड ५७ लाख १४ हजार ८ सय ८२ रकम विनियोजित गरेकी छु जुन विनियोजित रकमको ४५ प्रतिशत हुन जान्छ ।
१७. विनियोजित पुँजीगत रकममध्ये वडा स्तरिय साना कार्यक्रमको लागि रू २ करोड ४५ लाख विनियोजन गरेकी छु भने बाँकी १६ करोड १२ लाख १४ हजार ८ सय ८२ पालिका स्तरिय तथा पालिका गौरवका योजनाहरूमा विनियोजन गरेकी छु ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म सर्शत तर्फ विनियोजित रकम बाहेक निशर्त तर्फको रकमलाई शिर्षकगतरूपमा विनियोजित रकम तथा कार्यक्रमको बारेमा सभा समक्ष पेश गर्ने अनुमती चाहान्छु ।

आर्थिक विकास :

१८. आर्थिक विकास विना पालिकाको समग्र विकास हुन सक्दैन भन्ने कुरा मध्य नजर गर्दै आर्थिक विकास तर्फ जम्मा रू २ करोड७४ लाख ५० हजार विनियोजन गरेकी छु जुन जम्मा पुँजीगत वजेटको ११.८५ प्रतिशत हुन जान्छ ।
१९. आर्थिक विकास तर्फ मुख्य मुख्य तपशिल बमोजिमका कार्यक्रममा वजेट विनियोजन गरेकी छु ।
- क. कृषि तर्फका विविध कार्यक्रम सञ्चालनको लागि सर्शततर्फ विनियोजित रकम बाहेक रू ३० लाख रकम विनियोजन गरेकी छु ।
- ख. पशुतर्फको विविध कार्यक्रम सञ्चालनको लागि सर्शत तर्फ विनियोजित रकम बाहेक रू ३० लाख विनियोजन गरेकी छु ।
- ग. लिफ्टिङ सिंचाई तथा कुलो निर्माण र मर्मतको लागि क्रमश रू १५ , १५ लाख रकम विनियोजन गरेकी छु ।
- घ. सहकारीसँग साभेदारी कार्यक्रमको लागि रू १० लाख विनियोजन गरेकी छु ।

सामाजिक विकास :

२०. समाजलाई गतिशिल बनाई पुरातन कुरित , कुप्रथालाई परित्याग गर्दै सभ्य , सुसस्कृत र सम्पन्न समाजको निर्माण गर्नु आजको आवश्यकता हो । सामाजिक विकासको राम्रो अभ्यास गर्न नसकेमा सम्मुन्नत र सभ्य समाजको विकास गर्न सकिदैन भन्ने कुरालाई गाउँपालिकाले राम्रो सँग बुझेको छ । त्यसैले सामाजिक विकास तर्फ जम्मा रू ४ करोड ६४ लाख ७५ हजार रकम विनियोजन गरेको छु । जुन जम्मा विनियोजित रकमको २०.०७ प्रतिशत हुन जान्छ ।
२१. सामाजिक विकास तर्फ तपशिल बमोजिमका मुख्य मुख्य कार्यक्रमहरूको लागि वजेट विनियोजन गरेकी छु ।
- क. स्वास्थ्य तर्फ सर्शत तर्फ यथेष्ट वजेटको व्यवस्था हुदा हुँदै पनि स्वास्थ्य क्षेत्रमा थप रू ३० लाख रकम विनियोजन गरेकी छु ।
- ख. सर्शत तर्फ विद्यालय पुर्वाधारको साथै अन्य थुप्रै कार्यक्रमहरू विनियोजन भएता पनि विद्यालयको समग्र विकास गर्न शिक्षक तालिम , विद्यालय पुर्वाधार , विद्यालय परिक्षा प्रणालीमा सुधार , विद्यालयमा इन्टरनेट सेवा विस्तार तथा एक विद्यालय एक फुलवारी निर्माण , बाल कक्षा व्यावस्थापन , स.का तथा का.सको लागि भत्ता लगायत कार्यक्रमको लागि सर्शत बाहेक पनि रू ९६ लाख ५० हजार रकम विनियोजन गरेकी छु ।
- ग. साविकमा जस्तै खेलकुद क्षेत्रको विकास गर्नको लागि एक वडा एक खेलकुद निर्माणको लागि रू १५ लाख विनियोजन गरेकी छु । र अध्यक्ष कप खेलकुद कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिनको लागि आवश्यक वजेटको व्यवस्था गरेकी छु ।
- घ. गाउँपालिका भित्रका सबै खरको छानोलाई विस्थापन गर्ने निति अनुरूप खरको छानो विस्थापनको लागि रू १५ लाख विनियोजन गरेकी छु ।

- ड. पर्यटन प्रवर्द्धन तर्फ कट्टी भ्यू टावर तथा अन्य पर्यटन क्षेत्रको विकासको लागि रकमको व्यवस्था गरेकी छु ।
 च. खानेपानिको अध्ययन , मर्मत तथा निर्माणको लागि रू ३० लाख विनियोजन गरेकी छु ।
 ज. खानेपानि तथा सरसफाई कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी र दिगो बनाईराख्नको लागि साविकमा रहेको वास यूनिटलाई निरन्तरता दिने गरी रू १० लाखको विनियोजन गरेकी छु ।
 छ. महिला , दलित , अपाङ्ग लगायतका अन्य पिछडिएका वर्गको उत्थान तथा आय आर्जनका कार्यक्रम सञ्चालन गर्नको लागि लक्षित कार्यक्रम अर्न्तगत आवश्यक रकमको व्यवस्था गरेको छु ।

पुर्वाधार विकास

२२. स्याङ्जा जिल्लाको सुदुर पश्चिममा रहेको यस गाउँपालिका पुर्वाधारको हिसावले पनि पछाडी परेको गाउँपालिका हो । राजमार्गले नछोएको र धेरै कच्ची सडक रहेको तथा पानिको मुलको अभावले धेरै जसो खानेपानिका श्रोतहरू लिफ्टिड मार्फत गर्नुपर्ने बाध्यता रहेको व्यहोरा समेत यहाँहरूलाई जानकारी भएकै कुरा हो । त्यसैले पुर्वाधार विकास तर्फ जम्मा रू ९ करोड ९ लाख ८९ हजार ८ सय ८२. विनियोजन गरे की छु । जुन जम्मा विनियोजित वजेटको ३९.३० प्रतिशत हुन जान्छ ।
 २३. पुर्वाधार विकास तर्फ विनियोजित वजेटबाट तपशिल बमोजिमका महत्वपुर्ण योजनाहरूमा वजेट विनियोजन गरेकी छु ।
 क. गाउँपालिकाको भवन निर्माण तथा जग्गा खरिदको लागि रू ३ करोडको विनियोजन गरेकी छु ।
 ख. पालिका स्तरिय सडक निर्माणको लागि प्रदेश सरकार मार्फत पनि रकम पार्न सफल भएकोमा थप वाटो लागि नयाँ ट्याक खुलाउन रू ४० लाख विनियोजन गरेकी छु । त्यसैगरी सहायक वाटोहरूको स्तरोन्नतीको लागि रू ४० लाख विनियोजन गरेको छु । रूद्रवेणी ठाँटी भञ्ज्याङ्ग हटिया प्युघा देखी रानिघाट सडक , रूद्रवणी देउराली रानिघाट सडक लगायतका वाटोहरूको लागि आवश्यक वजेटको व्यवस्था गरेकी छु ।
 ग. खेलकुद तथा शिक्षा तर्फको पुर्वाधार निर्माणको लागि पनि आवश्यक वजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
 घ. संघिय सरकार तथा प्रादेशिक सरकारहरू सँग साभेदारीमा गरिने ठुला आयोजनाहरूका लागि रू ३ करोड ८० लाख ९४ हजार ८ सय ८२ रकम विनियोजन गरेकी छु ।

कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक : (सार्वजनिक सेवा)

२४. कार्यलय सञ्चालन तथा प्रशासनिक शिर्षक अन्तर्गत रू ६ करोड ६५ लाख ८३ हजार विनियोजन गरेकी छु । जुन जम्मा विनियोजित रकमको २८.७६ प्रतिशतले हुन जान्छ ।
 २५. कार्यलय सञ्चालन तथा सेवा अन्तर्गत तपशिल बमोजिमका कार्यक्रमहरू अगाडी सारेकी छु ।
 क. सबै गाउँपालिका स्तरिय कार्यलय , शाखा कार्यलयहरूमा इन्टरनेटको पहुच पुगेको हुनेछ जसका लागि आवश्यक वजेटको व्यवस्था गरेकी छु ।
 ख. सबै सार्वजनिक विद्यालयहरूमा इन्टरनेटको पहुच पुग्नेछ र इन्टरनेटमा लाग्ने शुल्क समेत गाउँपालिका कार्यलयबाट नै तिर्ने गरी आवश्यक रकम रू ५ लाख रकमको विनियोजन गरेकी छु ।
 ग. कार्यपालिका कार्यलय तथा पालिका अन्तर्गतका विभिन्न कार्यलयहरूमा कार्यरत करार कर्मचारीको लागि तपशिल बमोजिम रहने गरी मासिक तलव स्केलमा वृद्धी गरेकी छु ।
 कार्यलय सहयोगी : रू ३००० थप गरेकी छु ।
 वडा परिचालक : रू ५००० थप गरेकी छु ।
 महिला कार्यकर्ता , कम्प्युटर अपरेटर ,ओभरसियर : हाल खाइपाइ आएको तलवमा २० प्रतिशत वृद्धी गरे की छु ।
 इन्जिनियर : खाइपाइ आएको तलवमा १८ प्रतिशतले वृद्धी गरेकी छु ।

- घ. कर्मचारीको अभावमा पनि उत्कृष्ट कार्यसम्पादन गर्दै आएकोमा हाललाई गाउँकार्यपालिकामा कार्यरत कर्मचारी तथा वडा सचिवहरूको लागि आन्तरीक श्रोतवाट व्यहोर्ने गरी तपशिल बमोजिमको मासिक प्रोत्साहन भत्ता प्रदान गर्ने गरी रू १२ लाख विनियोजन गरेकी छु ।

कार्यलय प्रमुख : रू. ३०००।

सातौ तह वा सो अन्तर्गत : रू.२५००।

छटौ तह वा सो अन्तर्गत : रू. २२००।

वडा सचिव : रू. २०००।

पाचौ तह वा सो अन्तर्गत : रू १८००।

चौथो तह वा सो अन्तर्गत : रू १५००

कार्यलय सहयोगि : रू १०००

गाउँपालिकामा कर्मचारीको अभाव न्युनिकरण गर्न तथा सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारीरूपमा सञ्चालन गर्नको लागि हाल कायम रहेका करार कर्मचारीको दरवन्दीमा केही थप गर्नको लागि आवश्यक रकमको व्यवस्था गरेकी छु ।

२६. माथि उल्लेख गरे वाहेकका अन्य वडागत योजना तथा पालिका स्तरिय योजनालाई अनुसुचि मा उल्लेख गरेकी छु ।

अन्त्यमा,

२७. बजेट निर्माणको क्रममा सहयोग पुऱ्याउने गाउँपालिका अध्यक्ष ज्यू, वडा अध्यक्ष ज्युहरू, कार्यपालिकाका सदस्यज्युहरू, वडा सदस्य ज्युहरूका साथै अहोरात्र खटिनु भएका गाउँपालिकाका कर्मचारी साथीहरूप्रति म धेरै आभारी रहेकी छु ।

धन्यवाद